

Saturs

Krājuma sastādītāja priekšvārds (<i>J.Pleps</i>).....	10
Profesors Edgars Melņķis (<i>E.Danovskis</i>).....	12
Kristāla pūce (<i>I.Ziemele</i>).....	15
Atmiņu mirkļi (<i>D.Rezevska</i>)	17

I nodaļa. Tiesību filozofija

No tiesību filozofijas vēstures	23
I. Pirmsokrata perioda domātāji	23
II. Sokrats	35
III. Platons.....	45

Aristotelis – Rietumu civilizācijas tiesību

filozofijas pamatlicējs	64
1. Ievads	64
2. Cilvēks kā politiska būtne	65
3. Valsts būtība un uzdevumi	65
4. Cilvēka tieksšanās pēc laimes kā valsts pastāvēšanas cēlonis	67
5. Tikumi un tikumība.....	68
6. Taisnīgums kā tikums.....	69
7. Taisnīgums un likumi.....	71
8. Draudzība/.....	72
9. Vara un pakļautība	73
10. Valsts rašanās	74
11. Politikas zinātne	75
12. Valsts un likumi	76
13. Valsts apvērsumi	77
14. Kopsavilkums	79

Imanuels Kants – Eiropas civilizācijas gara milzis..... 80 |

1. Ievads	80
2. Dzīves gaita.....	81
3. Tiesību filozofijas pamatatzīņa – kategoriskais imperatīvs.....	83
4. Valsts – tiesiskas valsts principi	86
5. Mūžīgā miera ideja un tās atspoguļojums	88
6. Brīva tauta – brīvā valstu savienībā.....	90

7. Morāles revolūcija.....	90
8. Kopsavilkums.....	91

II nodaļa. Tiesību teorija un juridiskās metodes mācība

Attīstības tendences dažos tiesību teorijas un prakses jautājumos.....	95
I. Kontinentālas Eiropas tiesību loks Rietumu tiesībzinātnieku skatījumā.....	95
1. Pasaules tiesību loki.....	96
2. Kontinentālās Eiropas tiesību loka izveidošanās.....	97
3. Sociālistisko tiesību atdalīšanās.....	98
4. Tiesību normas izpratne.....	99
5. Likuma loma un vieta tiesību sistēmā.....	100
6. Paražu – "senču tiesības".....	102
7. Tiesu prakse.....	102
8. Tiesību doktrīna.....	103
9. Vispārīgie tiesību principi.....	104
II. Publisko tiesību juridiskās personas: likums un inertā realitāte.....	106
1. Vai tikai pagātnes mantojums?.....	106
2. Pēc neatkarības atjaunošanas.....	107
3. Pašreizējais juridisko personu statuss valsts pārvaldē**.....	108
4. Publisko tiesību būtība.....	110
5. Publisko tiesību juridiskās personas.....	111
III. Likuma burts, likuma gars, Satversmes tiesa.....	115
1. Vai tiesību principi ir lietojami juridiskajā pamatojumā?.....	115
2. Tiesību izpratnes praktiskie aspekti.....	117
3. Iemesli, kas spiež atkāpties no normas burta.....	119
4. Likumu nesakārtotība un dažas tās sekas.....	122
5. <i>Ratio legis</i> , un kā to noteikt.....	124
IV. Likums un taisnība.....	126
V. Juridisko jēdzienu un normu abstraktums kā tiesību sistēmu vienojošais elements.....	130
1. Tiesību normu veidojošie elementi.....	130
1) Abstraktu jēdzienu veidošana.....	130
2) Jēdzienu satura noteiktības veidi.....	132
3) Klauzulas un ģenerāklauzulas.....	133
4) Tips kā sistematizējošs elements.....	135
2. Normas satura abstraktums un konkrētība.....	136
1) Atšķirību rašanās.....	136
2) Uz reliģiskiem priekšstatiem dibinātas tiesības.....	137
3) No paražām un precedentiem "izaugušās" tiesības.....	138
4) Sociāli ētisko principu un doktrīnas ietekmē veidotās tiesības.....	139

5) Tiesības kā valsts visvarenības idejas izpaušme	141
3. Starp diviem robežlielumiem	142
1) Konkrētums un tā sekas	142
2) Abstraktuma nozīme un sekas	144
4. Tiesību avoti	148
5. Iztulkošanas nepieciešamība	153
6. Tiesību statistiskā un dinamiskā dimensija	154
VI. Par precedentu un tiesu prakses veidošanu	157
Par tiesu prakses vienotību	165
1. Pārāvums Latvijas tiesību sistēmas attīstībā	165
2. Tiesu prakse pirmskara Latvijā	166
3. Tiesu prakse pēc Latvijas neatkarības atjaunošanas	168
4. Satversmes tiesa un jaunas tendences tiesu praksē	169
5. Saturīgs paraugs	170
6. Prakses jautājumi jaunākajā likumdošanā	171
7. Neatliekamie uzdevumi kā Eiropas Savienības dalībvalstij	172
Juridiskās metodes mācības un tiesību normas piemērošanas metodoloģijas jēdziens un nozīme	175
1. Ievads	175
2. Tiesību norma – jurists – tiesiskā realitāte	176
3. Juridiskās metodes jēdziens	177
4. Juridiskās metodes mācības saikne ar tiesību sistēmu un tiesību zinātņi	179
5. Juridisko metožu un mācības veidošanās avoti	180
6. Tiesību piemērošanas darbību metodiskie jautājumi	182
7. Tiesību tekstu iztulkošanas teorija un metodoloģija	185
Tiesību normu iztulkošana	188
I. Ievads. Cik juristu, tik viedokļu?	188
II. Iztulkošanas izpratne	191
1. Tiesību teksts	191
2. Iztulkošanas jēdziens	192
3. Iztulkotājs – normas piemērotājs	194
4. Iztulkošanas kanoni	195
5. Iztulkošanas pielīdzināšana zinātniskai darbībai un mākslai	197
6. Iztulkošanas nepieciešamība	197
III. Tiesiskais pamats	199
1. No tiesību vēstures	199
2. Civillikuma 4.panta nozīme likumu iztulkošanā	200
3. Tiesisko darījumu iztulkošanas atšķirības	201
4. Iztulkošanas tiesiskā pamata radīšana publisko tiesību jomā	203
5. Starptautisko tiesību normu iztulkošanas īpatnības	204

IV. Iztulkošanas teorijas pamatelementi	207
1. Klasiskās iztulkošanas mācības sākotne	207
2. Iztulkošanas "elementu" tālāka attīstība	209
3. Tiesību tekstu iztulkošanas verbālā bāze	211
V. Gramatiskā (filoloģiskā) metode	215
1. Vārda juridiskās nozīmes atšķiršana no ikdienas lietojuma	215
2. Juridisko jēdzienu dažādā satura noteiktība	216
3. Ģenerālklauzulas	218
4. Juridisko jēdzienu veidošanas un pielietošanas prakse	221
VI. Sistēmiskā metode	223
1. Mērķu pielietošanas secība	223
2. Darbs ar augstas abstrakcijas jēdzieniem un normām	227
3. Normu atkarību un pretrunu veidu noskaidrošana	228
4. Metodes pielietošanas sasaiste ar tiesiski ētiskiem principiem	230
VII. Vēsturiskā metode	233
1. Iztulkošanas vēsturiskais elements	233
2. Par "likumdevēja gribu"	235
3. Likumdevēja mērķa un nolūka noskaidrošana	237
VIII. Teleoloģiskā metode	239
1. "Objektīvā", uz mērķa izzināšanu orientētā iztulkošana	239
2. " <i>Ratio legis</i> " noskaidrošana	241
3. Mērķu un līdzekļu samērīguma jautājums	244
IX. Iztulkošanas rezultāti	246
1. Objektivitātes prasība	246
2. Sašaurinoša, paplašinoša u.c. iztulkošana	247
3. Argumentācija iztulkošanas procesā	248
X. Iztulkošanas veidi	250
1. Oficiālā iztulkošana	250
2. Neoficiālā iztulkošana	251

III nodaļa. Latvijas tiesiskās sistēmas transformācija

Konstitucionālisma attīstība Latvijā	257
---	------------

Satversmes tiesas spriedums Valsts nekustamā īpašuma aģentūras lietā saistībā ar tiesību vienotības principu	262
---	------------

Pārdomas par likumā noteikto stipru partiju modeli	269
1. Likuma mērķis	269
2. Debates Saeimā	269
3. Valsts prezidente likumu nosūta Saeimai otrreizējai caurlūkošanai	271
4. Par polemikas robežšķirtni	272

5. Kandidātu izvirzīšana pēc 1922.gada likuma	272
6. Debates par kandidātu izvirzīšanu 5.Saeimas vēlēšanām	273
7. Likuma noteikumi par partijas skaitlisko sastāvu.....	273
8. Jautājums par reglamentācijas tiesiskumu.....	274
9. Problēma – partijas biedri var arī nebūt Latvijas pilsoņi	275
10. Prezidents Klintons un Arturs Džeikobsons.....	275
11. Politiskās partijas netiks sapludinātas ar valsti?.....	275
Kā panākt reālu krimināljustīcijas eiropeizāciju?	277
1. Jauno domu smagais ceļš	277
2. Apšaubāmie pretargumenti.....	278
3. Stratēģiskais attīstības virziens.....	278
Varas vājums un kolīzijas.....	281
1. Valsts varas ideja.....	281
2. Atmosferas ideāli.....	281
3. Pāreja uz liberālās valsts modeli.....	282
4. Brīvību "uzplaukums"	282
5. Liberalizācijas neprognozētās sekas	283
6. Juridiskais nihilisms	283
7. Kā panākt valsts virzību uz vienotību un sakārtotību?	284
7.1. Saprāta un morāli ētiskās nostādnes	284
1) Konfūcija atziņas.....	284
2) Uzvedības pamatā – morālais likums.....	284
7.2. Tiesiski organizatoriskie pasākumi	285
"Bīstams" pants Nacionālās drošības likumprojektā.....	287
Par Satversmes grozījumu nepieciešamību, Latvijai iestājoties Eiropas Savienībā.....	292
Dažas kritiskas piezīmes Kriminālprocesa likumprojekta sakarā.....	296
Par valdības izveidoto koalīcijas padomi	301
Dažas piezīmes par Tiesu varas likuma projektu	304
Dažas piezīmes par Tiesu iekārtas likuma projektu.....	310
Par spēju mācīties no iepriekšējiem gadiem vai pat gadsimtiem.....	320
Izmantotie avoti	324
Ieteicamā literatūra	334